

# Caldes de Malavella commemora els mariners italians refugiats al municipi el 1944

## Familiars que han participat en l'acte s'han emocionat perquè diuen que el tema va ser molts anys un "tabú"

---

L'Ajuntament de Caldes de Malavella ha homenatjat el miler d'italians que l'any 1944 van passar mig any al municipi després d'haver sobreviscut a l'enfonsament del cuirassat Roma, atacat per l'exèrcit alemany arran de l'armistici d'Itàlia amb els aliats. Descendents d'aquells militars, alguns arrelats al poble i d'altres vinguts d'Itàlia, han participat en l'acte emocionats, perquè segons ells, aquest capítol de la història "ha estat tabú" dins les seves famílies. La commemoració, que s'ha estès durant tot el cap de setmana, ha inclòs una taula rodona, una exposició i altres activitats que, segons de l'alcalde del municipi Sergi Mir, "han permès recuperar i ampliar la memòria d'aquests fets". Fa 82 anys, el 9 de setembre del 1943, després que Itàlia firmés l'armistici de la Segona Guerra Mundial, les forces alemanyes van atacar el cuirassat Roma, el vaixell insígnia de la flota italiana, com a represàlia, en considerar que el país, que havia format part de les forces de l'Eix, els havia traït. En l'atac van morir uns 1.400 homes, però els que van sobreviure van ser traslladats primer a Maó per rebre atenció sanitària, i després van refugiar-se durant sis mesos a Caldes de Malavella, llavors un municipi d'uns 2.000 habitants, perquè disposava d'allotjament als balnearis. Aquest matí l'Ajuntament ha homenatjat a aquests homes en un acte on han participat familiars dels supervivents, alguns establerts a Caldes i d'altres vinguts d'Itàlia. Com per exemple l'Augusta Musian Pont. El seu pare, Angelo, va demanar quedar-se a Caldes perquè "l'havien operat d'una hèrnia inguinal, però també li feia por tornar a Itàlia, per la situació al país". Amb tot, assegura que ella "no coneixia la història" perquè a casa seva "no s'explicava res, era una època fosca". Se'n va assabentar a través del que li va explicar la seva família italiana. "Quan va decidir quedar-se aquí no va comunicar a la seva família que era viu. Es va presentar a Itàlia deu anys després, i la seva família va quedar-se parada, perquè per a ells, era una persona morta", explica Musian. Finalment Angelo va decidir establir-se a Caldes, "on va començar de nou". "Avui és un dia molt emotiu per mi", apunta la seva filla. Coincideix amb ella Narcís Barceló, que assegura que durant molt de temps aquest ha sigut un fet històric tabú. "Durant la postguerra ningú en parlava, la gent tenia altres feines" apunta. La seva història és diferent. La seva mare "es dedicava a rentar roba per tot el poble, i entre ells, els italians" quan va conèixer el seu pare, en Siro. Però en el seu cas, el militar va retornar a Itàlia. Anys després, van aconseguir localitzar-lo i van viatjar a Gènova per conèixer-lo. "Em vaig encarar amb ell i li vaig dir: ets el meu pare? I ell em va contestar que d'això en feia molt de temps", explica, emocionat. La seva història va inspirar el llibre de Rafael Nadal 'El fill de l'italià'. Els actes en record dels militars italians s'han estès durant tot el cap de setmana i han inclòs una taula rodona d'autors que han escrit sobre aquest fet històric, un sopar commemoratiu, i l'exposició 'Caldes, refugi de pau' al Casino Municipal. Es pot visitar fins al 12 d'octubre, i mostra fotografies, documents i testimonis que rememoren l'estada dels mariners i també les relacions que van establir amb la comunitat local. El comissari de l'exposició és Bruno De Marchi. El seu pare també va estar a Caldes durant un temps, i després es va establir a Maó. De Marchi explica que es va assabentar del passat militar del pare quan tenia 14 anys, durant uns actes on el buc escola Americo Vespucci va visitar Palma. "Vam veure que li retien homenatge al meu pare i vam quedar sorpresos" diu. Afegeix que la iniciativa de l'Ajuntament de Caldes li sembla "molt interessant" perquè "recupera la memòria d'una cosa que estava oblidada". Segons l'Ajuntament, aquests actes han permès recuperar i ampliar la memòria d'aquests fets. "Els testimonis que ho van viure es van diluint generació rere generació" explica l'alcalde del municipi, Sergi Mir. Amb les activitats d'aquest cap de setmana, han recopilat records que perduraven en la memòria oral i en fotografies. A més, assegura que la jornada d'avui només és un punt de partida: "Quan investiguem un fet, se'ns obren pàgines noves per poder anar estirant el fil" assegura. "Estem molt contents de poder fer valdre la

història del nostre municipi", afegeix.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/selva/2025/09/21/caldes-malavella-commemora-els-mariners-121807718.html>